

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ГЛЕ
РАДУВОН

A CHILDREN'S MAGAZINE

КОБЗАР

СПРАВЛЕННЯ НЕДОГЛЯДУ

У числі „Веселки” за липень-серпень ц. р. трапилася помилка в ногах до „Пісеньки малих риболовів” Л. Полтави. При переписуванні нот у четвертому рядку пропущено значки для чверть-нот. Просимо читачів дописати хорувовки згори і здолу до нот при двох перших „гей” другого такту (тобто до третього і четвертого „гей”) та до всіх нот згори й здолу третього й четвертого тактів (тобто до нот при словах „Підганяє в пій водичку”).

Композитора, автора й читачів просимо вибачити цей недогляд.

РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”

Ігор Микитин з Торонта (Канада) пише:

Дорога „Веселко!” Я маю десять років і належу до Пласту. Тепер я новак, але незабаром перейду до юнацтва. Ходжу до англійської й української школи. Так само відвідаю Дитячу Образотворчу Студію. Вчуся рисувати, малювати й вирізувати в лінолеумі під керівництвом п. Петра Сидоренка. Я вирізав великодню картку з курятком і лозою. Це дуже цікава праця.

Я дуже люблю читати „Веселку” і тому посилаю два долари на її пресовий фонд.

Відповідь Редакції: Дорогий Ігоре! Дякуємо за пам’ять, за пожертву й за гарну святочну листівку. Вмістимо її у великодньому числі „Веселки” в наступному році. Вітай!

РОЗГАДАЙМО!

1. ЛОГОГРИФИ

- Птиця я, мене ти знаєш,
Ось подумай — відгадаєш;
А як букву ще додати —
Можна речення складати.
- Не знайти без мене ходу
Через прірву, через воду.
З „о” я зовсім інше слово,
Житло людям дати готове.

2. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

- Сто один брат, всі в один ряд разом зв’язані стоять.
- Сам не бачить, а іншому вказує; німий і глухий, а рахунок веде.
- Нова посуда, а вся в дірках.
- Всім, хто прийде, і всім, хто піде, вони руки подають.

3. МОНОГРАМА

Коли я з „В” — тіло покриваю,
Коли я з „К” — у полі виростаю.

РОЗВ’ЯЗКИ ЗАГАДОК за квітень: (1) **ЩО ЦЕ?** (а) вага; (б) окуляри; (в) антени; (г) день-брат, ніч-сестра. (2) **ПЕРЕХРЕСНИЦЯ:** Акула, Тарас, краса, Казан, Арена (можливі й інші розв’язки). (3) **ХТО Ж МИ ТАКІ?** Черевички. (4) **ХТО ЦЕ?** Жаба. (5) **РЕБУСИКИ:** (а) колач; (б) сорока.

РОЗВ’ЯЗКИ ЗАГАДОК за травень: (1) **ВІДЧИТАЙТЕ!** (1) Місто; (2) Місток; (3) Листок; (4) Листопад; (5) Історія; (6) Апостол; (7) Столиця; (8) Стодола; (9) Стопа; (10) Істота; (11) Столяр; (12) Стовбур; (13) Стовп; (14) Стогін; (15) Стокгольм; (16) Століття. (2) **ЩО ЦЕ?** (а) Огорожа; (б) місяць на небі; (в) хмари; (г) береза. (3) **БОТАНІЧНА ЗАГАДКА.** Рослина.

РОЗВ’ЯЗКИ ЗАГАДОК за червень: (1) **ЩО ЦЕ?** (а) Яйце; (б) промінь; (в) коло; (г) голка і нитка; (г) місяць; (д) відгомін; (е) відгомін. (2) **ПРИРОДНІЧА ЗАГАДКА.** Повітря і рух повітря — вітер. (3) **ЗАГАДКА-„ГРЕБЕНІВКА”.** (1) Шуткарі; (2) екразит; (3) вистава; (4) Черемош; (5) енергія; (6) напйток; (7) криниця; (8) оксамит. Початкові букви у першому ряді дають: Шевченко, у другому — Катерина.

РОЗВ’ЯЗКИ ЗАГАДОК за липень — серпень: (1) **ЯКІ ЦЕ СЛОВА?** Наша дума, наша пісня не вмре, не загине, От де люди наша слава, слава України. (2) **ЩО ЦЕ?** (а) Хмара і дощ; (б) капуста; (в) пташине гніздо. (3) **ПИТАННЯ-ЗАГАДКИ.** Слімак (равлик); діру; капустана голова; в дзеркалі; викреслити букву „о”.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Всіх передплатників „Веселки”, які залягають з передплатою, просимо негайно вирівняти свою заборгованість, інакше прийдеться стримати їм висилку журналу.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об’єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4,00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Адреса: „SVOBODA” — „Veselka”, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи М. Бутовича. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J.
Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:

П. Холодний — Вересень по полі ходить...

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „ВЕСЕЛКУ”!
ПРИСДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПЕРШОГО ДНЯ

Минуло усміхнене літо,
Весела скінчилася гра —
До школи, до школи час, діти,
До книжки, до праці пора!

І всі, одягнувшись чистенько,
Поважно йдемо за поріг.
Цілунком прощає нас ненька,
А тато проводить на ріг.

Автобус аж крекче з утіхи,
Що стільки везе школярів,
Він басом під гомін і сміхи
Гуде свою пісню без слів.

Він гордий, що знову щоранку
До школи нас може вести.
Бо й він, як і ми, безустанку
Прямує вперед, до мети.

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

„ШКОЛЯРИК Я!”

Як Лесь мав чотири рочки,
Все простоявав в вікні:
Діти в школу йшли рядочком,
А маленький Лесик — ні!
„Мамо, матінко моя,
А коли ж піду і я?”

П'ятий рік минув поволі,
Знов прийшли осінні дні,
Знову діти вчаться в школі,
А більшенький Лесик — ні!
„Мамо, матінко моя,
А коли ж піду і я?”

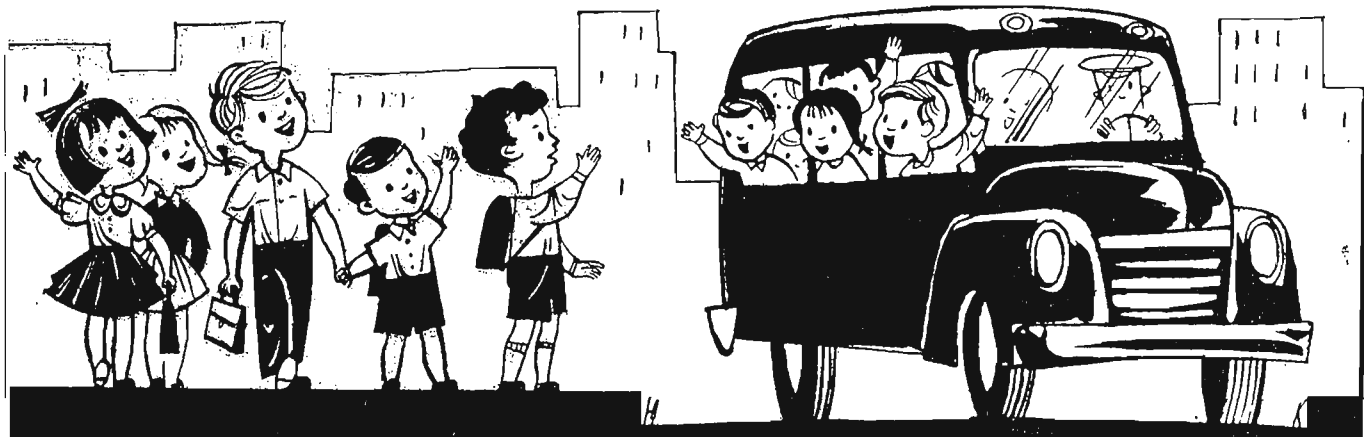
Та як шість минуло рочків,
Мов змінився світ увесь:
Діти в школу йдуть рядочком,
Серед них — великий Лесь!
„Мамо, матінко моя,
Гляньте лиш — школярик я!”

БЛАГОСЛОВИ

Благослови нас, добрий Боже,
Благослови, Пречиста Мати,
Хай Ваша ласка нам допоможе
Щасливо рік шкільний почати!

3.

ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ У ВІННІПЕГУ, КАНАДА

В неділю, дня 9-го липня ц. р. відбулося в Вінніпегу (Канада) урочисте відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у століття його смерті. Пам'ятник відкрив прем'єр Канади Джан Ді-Фенбейкер у присутності інших членів канадського уряду та представників українського духовництва і громадянства. В урочистості взяла участь 50,000-на маса народу. З нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові українські діти й молодь вшанували пам'ять Кобзаря України масовим виступом-пописами. На світлинці пам'ятник Поетові на площі манітобського парламенту. Вилита з бронзи постать Шевченка, поміщена на п'єдесталі з сірого граніту. Чотири гранітні сходи ведуть до постаменту. На трьох боках постаменту плоскорізьби з бронзи, що зображають постаті з творів Поета. На задній стіні напис українською й англійською мовами: Тарас Шевченко, Поет України, Апостол Правди, Справедливості і Свободи

Іванна САВИЦЬКА

ВЕРЕСЕНЬ

Вересень до нас іде і несе для всіх гостинці. Ходить-бродить, пожожає, жовте листя розкидає, і малює груші, сливи, — все усміхнений, щасливий.

Виноград весь, раннім ранком, обгорнув імлі серпанком, і для більшої краси яблучкам натряс роси...

Нахилив свою корону соняшник стрункий та гожий, на княженка весь схожий. Просить Вересня: — Мій друже, сонця виглядаю дуже, щоб маленькі зеренця всі достигли до кінця.

А ожини у лісочку — ті аж чорні, бо доспілі. Вересневі кажуть тихо: — Дощ для нас — вели-

ке лихо, бурі нам не посилай, хай в наш гай, такий багатий, ходять діти ласувати...

Вересень скрізь ходить, бродить, сонце за собою водить. Під дубком красить опеньки, щоб були, як сніг, біленькі. А терен ген у долині пристроїв намистом синім...

Зеленить капусту в полі, щоб було для всіх доволі. Кукурудзу, під якою сірий зайчик часто спить, щирим злотом золотить.

Щедрий Вересень для всіх; птахам сипле крихти хліба, білченятам для потіхи роздає смачні горіхи.

Дітям теж несе гостинці — книжечки в новій торбинці.

Леся ХРАПЛИВА

ЗОЛОТЕ ЗЕРНО

Коли Андрійко й Уляся повернулися з вакацій, мама зараз розпочала великі порядки в хаті. Виймала все, таки докладнісінько все з кожної шафи та з кожної комірки. Переглядала, обтріпувала з порошу і знов складала, куди слід.

Андрійкові мама дозволяла обтирати деякі предмети вогкою шматинкою. А менша Уляся тільки стояла та приглядалася збоку. Дивно їй було, що в них у хаті стільки цікавих речей, яких вона ніколи й не бачила.

— Мамо, а що це? Мамо, а звідкіля це? — допитувалася вона раз-у-раз.

Аж ось мама взяла в руки дерев'яну коробочку.

— Мамо, а що в цій коробці?

— Це пам'ятка, що її возила всюди з собою наша бабуся, поки померла в Німеччині.

— А яка це пам'ятка? — не вгавала Уляся. — Можна поглянути на неї?

— Ось масш, але дуже вважай, щоб не порозсипати!

Та тільки відхилила Уляся віко коробки, із неї висипалися на всю кімнату золотосірі дрібні зернятка.

— Бачиш, хіба я не казала тобі? — зауважила мама. — Тепер хоч позбирай!

Уляся та Андрійко навколішках стали пильно визбирувати зеренце за зеренцем. Коли знову зсипали їх у коробку, Андрійко спитав:

— Мамо, а що воно таке?

— Це зерна пшениці із дідового поля біля Кам'янця Подільського в Україні.

— А що з нього роблять?

— Його мелять на муку, щоб спекти хліб.

— Навіщо ж це, коли хліб можна купити в крамниці? — не могла зрозуміти Уляся.

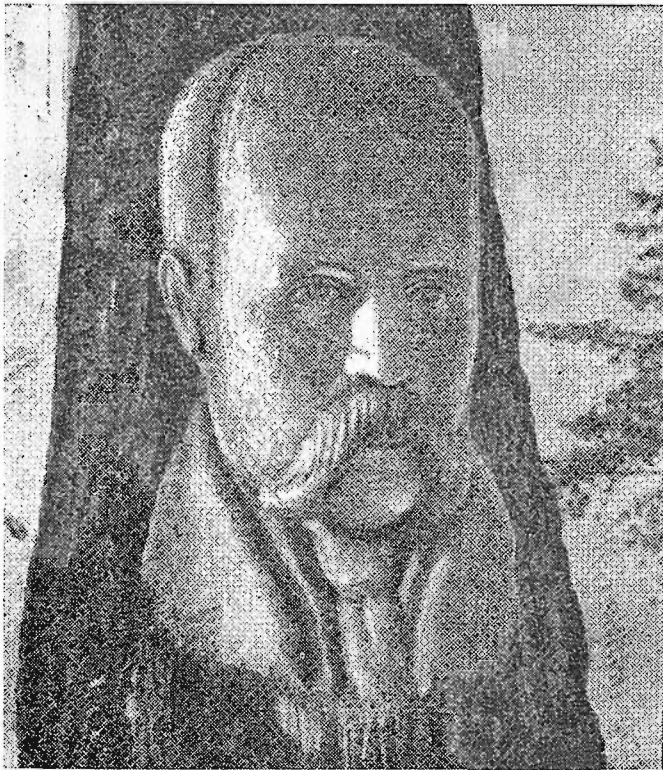
— У крамницю його теж привозять із пекарні. Там печуть його з муки, а муку мелять у млині з отакого зерна, як це.

— А звідкіля воно береться в полі? — хотіли знати діти.

— Ось послухайте! Навесні дідусь сів у землю багато-багато зерен, а влітку виростало з них нове збіжжя з колосками. У кожному колоску було багато таких зерен.

— А якби ми так посадили це зерно у глечичку з землею, що то остався після квітів від тітки? — не давав мамі спокою Андрійко.

— Хочеш — спробуй! Я дам тобі кілька зерен. А втім, не знати, чи зійдуть вони. Їм же коло двадцяти років!

„на рідній, не своїй землі”, як колись писав Тарас Шевченко.

„Схаменіться, будьте люди,
Бо лихо вам буде:
Розкуються незабаром
Заковані люди!..”

Цей вірш Кобзаря деклямував з пам'яті Максим своїй дружині, колишній медичній сестрі в шпиталі. Стан його здоров'я погіршився.

Люди в селі дуже любили Максима за те, що він так гарно деклямував їм вечорами вірші з „Кобзаря”. Вони зібрали гроші, щоб Максим поїхав на лікування.

У гаю біля залізничної станції Занки, де лікувався Максим, росли з одного стовбура дві чималі сосни. Максим любив слухати шум тих сосен, любив їх пахощі. Навпомацки він вивчив увесь гай.

Однієї ночі буря зламала тоншу сосну, і залишилась тільки частина стовбура. Максим попросив лікаря поставити йому намет біля зламаної сосни. Лікар здивувався з такого прохання, але погодився: він знав, що тільки спокій може вилікувати розхитані нерви сліпого. Максим поселився в білому наметі біля сосен, і приходив до лікарні лише на обід.

Та одного дня він не прийшов на обід. Стурбований лікар пішов до намету під сосною. Там уже зібралось багато людей: лікарів, хворих, медичних сестер. Здалеку до лікаря долетіли слова „Заповіту”. Люди співали „Як умру, то поховайте...”

Наблизившись, стурбований лікар побачив крізь розірване полотно намету Максима, що лежав на ліжку непорушний, а над ним — велике задумане обличчя Тараса Шевченка. Максим вирізбав його із стовбура зламаної сосни. Вирізбав живий пам'ятник своєму улюбленому поетові, співцеві свободи України.

Цей єдиний у світі живий пам'ятник є й тепер в гаю на станції Занки на Харківщині. Пам'ятник Тарасові Шевченкові, що його вирізбав сліпий Максим. Вони обидва бажали щастя і волі своїй рідній землі.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

Хто хоче багато знати, тому треба мало спати.

Хто людей питає, той і розум має. Людей питай, а свій розум май.

Яке коріння, таке й насіння.

Чи так чи інак, а не буде з риби рак.

Ні швець, ні жнець, ні в дуду грець.

Або розумне казати, або зовсім мовчати.

Добра голова не скаже пусті слова.

Порожня бочка гучить, а повна мовчить.

— ◆ —

СМІХОВИНКА

Чули ви таке: „Розбери мене, поклади мене, накрій мене, перехрести мене, а засну я вже й сам”?

чув чийсь кроки в коридорі, завжди накривав свою скульптуру простиралом.

Якось уночі медична сестра обходила шпиталь. В кімнатці Максима не світилось. Але в пійтмі сестра помітила, що він сидить — за столом. Почувши привітання, Максим підвівся і збудженим голосом сказав:

— Я вже закінчив! Подивіться, що я виліпив!
— Він стягнув простирало зі скульптури.

— Чому ж ви мовчите? Чи вам не подобається?

— Дуже подобається! — відповіла сестра стривоженим голосом: було темно і вона нічого не могла розгледіти на столі. Потім вона підійшла до сліпого, взяла його за руку й ніжно промовила:

— Вже, Максиме, повечоріло . . . Я мушу засвітити світло.

— Ох, Боже! — вирвалося з грудей юнака. — А мені здавалось, що ще день . . .

Сестра-жалібниця засвітила лампу. Перед нею на столі стояло велике, виліплене з глини, погруддя Тараса Шевченка, з довгими вусами, з задуманим чолом.

— Це ж Тарас Шевченко! — вигукнула сестра. — Як же ви його зліпили, Максиме?

— З пам'яті. Коли серце любить — то і в пійтмі бачить . . .

**

Від того часу минуло кілька років. Закінчилась війна. Та людям на Україні стало ще гірше жити. Знав про це й сліпий скульптор Максим. Чув, що влада не дбає про людей на Україні —

Андрійко перекопав землю у глечику тією лопаткою, що нею Уляся бавилася цього літа в піску над морем, а тоді поклав зеренця глибоко в землю. Щодня підливав та ждав.

**

Одного недільного ранку пізно восени Андрійко розбудив усіх домашніх радісним криком:

— Росте! Росте!

Справді, з чорної землі стирчали дві малесенькі блідозелені травинки.

Андрій далі підливав їх пильно. А якщо котрогось ранку, ідучи в школу, забував це зробити, то навіть із сходів вертався, щоб таки підлити.

І травинки росли. Незабаром появилось їх ще більше.

Після Великодня тато купив хату та кусок землі за містом. Дітям аж серце застукало на радіощах, коли вперше ввійшли в свою хату. Тато завісив на стіні ікону Матері Божої, обійняв дітей і промовив:

— Це все відтепер буде наше. Там, в Україні, відібрали нам вороги нашу хату та поле, а ми все ж таки хоч тут будемо їх мати.

— То може... — несміливо промовив Андрійко, — може я тут посію дідуневу пшеничку, що її зберегли бабуня?

— Цього року вже, мабуть, трохи пізно, — відповів тато. — Але спробуй!

На другу суботу Андрійко й Уляся везли в кулачках по жменьці зерна.

Мама скопала грядку під вікнами та посадила мальви й соняшники. А перед квітками Андрійко клав у пухку землю зерно за зерном і старанно прикривав землею. Уляся тільки ходила за ним та промовляла: „Рости, рости, пшеничко!”

Щосуботи, зараз після того, як Андрійко вертався з української школи, їхали всі автом до сво-

єї хати. Там були повні руки роботи: розставляли меблі, мама прибирала кімнати вишивками, а тато майстрував полицки на книжки.

— Щоб було що читати, коли влітку переберемось сюди жити! — казав.

А Андрійкова пшеничка росла! Андрійко розказав про неї всім товаришам у школі. А хто тільки приїжджав у відвідини, того зараз провадив у город та показував, яка вже велика.

Цього року видалося гаряче літо, і пшениця скоро викинула колосся з смішними вусиками.

— На другий рік хоч ціле поле засівай! — сказав раз тато ніби жартуючи.

— А справді, таточку! — зрадів Андрійко.

— І будемо мати свій хліб, а може мама спече і солодкі пиріжки! — аж сплеснула в долоні Уляся.

— Та не лиш тому хліб свій, що ти, Андрійку, його виплекав, а й тому, що зерно це ще з України! — промовив тато вже зовсім поважно.

— Як дивно, татку! — міркував Андрійко. — Бабуся привезли з дому тільки коробочку зерен, і бабуся навіть уже померла, а тих зерен вирросло в нас так багато і ще більше буде.

— То не лиш зерно росте! — додав тато. — То й вас маленьких привезли ми в чужину, щоб ви тут росли та мудріли, щоб були з вас користь та пожиток Україні...

Андрійко довго стояв і думав, поглядаючи на свої колоски. А Уляся бігала кругом грядки та наспівувала:

Гей, на горі там жєнці жнуть,
А попід горою, долом долиною козаки йдуть...

Бо вона ще маленька і не вмє думати так, як Андрійко.

Лєонид ПОЛТАВА

НЕЗВИЧАЙНИЙ ПАМ'ЯТНИК

Між зеленими вербами, що густо вкрили береги української річки Дінця, стояла білесенька хатина. Жив у ній із своєю матір'ю молодий чорнявий хлопець Максим.

Раділа матінка своїм пильним, розумним сином. Максим ніколи не дармував: як не допомагав матері, то залюбки щось ліпив із глини. Також любив він читати, а найбільше книжку, яку подарувала мати, загорнувши в білий рушник: „Кобзар” Тараса Шевченка.

Та лихо не спало. Почалася війна 1941 року. Коли фронт докотився до Дінця, Максима важко поранила граната, що розірвалася коло хати. Від її вибуху юнак почав сліпнути, і його віддали до шпиталю.

Медична сестра, щоб розважити пораненого, у вільний час читала йому „Кобзаря”. Довідавшись, що Максим любить ліпити різні фігурки, принесла йому трохи пластеліни й сказала:

— Максиме, а спробуйте щось виліпити. Читати вам важко, а ліпити — можна. Я ще дістану пластеліни.

— Що ж мені виліпити? — запитав юнак.

— Що забажаєте. Мені на згадку.

— Я хотів би виліпити сонце, якого вже скоро не буду бачити, — зажурено сказав Максим. Він відчував, що остаточно втрачає зір.

Ледве бачачи, юнак з захопленням узявся за працю. На його прохання медична сестра принесла повне відро червоної глини. Та навіть їй Максим не хотів показати, що саме він ліпив: коли

К а з к а с ь о м а

про купайликів-жучків та про гномиків-сплюшків.

Хутко проминула весна і надійшло літо. Дні стали такі довгі й гарячі, що не можна було дочекатися роси й холодка, а ночі такі короткі, що гномики не встигали виспатися.

Одного разу, вже смерком, коли гномики збиралися спати, побачили вони навколо себе в лісі безліч вогників. Були ті вогники, як зірки, але ввесь час метушилися: займалися й погасали, злітали вгору й спадали вниз.

— Здорові були, жучки-купайлики! — загукав Куванчача. — А де ж це ви досі ховалися?

— Не час було на нас, не час! — тихо зашепеліли крильцями купайлики, виграваючи в траві та над кущами.

— Ви, мабуть, у гості до нас прилетіли? — спитався Дадко. — Гей, громадко добродушка Дадка, не спи! Гості!

— Тихо, не кричи, не буди! — прошепеліли купайлики. — Ми не в гості. Ми оглядаємо ліс. В гості до вас виберемося завтра. Тим часом спіть-висипляйтеся, ніч коротка!

Чимскоріш позаплющували гномики очка, а на другий день усе приготували на прийняття гостей.

Чекали їх зрання — не прийшли.

Чекали опівдні — не було.

Чекали під вечір — не з'явилися.

— Ну й купайлики! — сказав невдоволений Дадко. — Ось як вони слова дотримують!

І, дуже огірчені на жучків, полягали гноми спати. Позажмуровали очка й позасинали.

Аж нараз як не зчиниться шум навколо хатки! Як не застукає щось у віконця, як не засвітить навколо!

Позривалися гноми, визирнули — а це гості: цілою хмарою налетіли. Дотримали слова! Гномики чекали їх удень, а вони — жучки нічні, тому вночі й прилетіли. Видзвонюють крильцями, дряпаються у двері, в вікна.

— Зараз, зараз! — закричали гноми. — Тільки повдягаємося.

— Вдягайтеся швидко! — скомандував Дадко. — Зуню, а про чобітки забув? Куванчачо, підпережи жупаника! А ти, поете наш і співаку, Бринь-Таратайку, скоріше лагодь бандуру! Кухарі — до печі! Послугачі, накривайте столи найчистішими обрусами! Воротарі, відчиняйте двері! Зуню, Зуню пришелело, штанці підтягни, а то ще згубиш!

Вишикувалися гноми громадкою. Бринь-Таратайку бандуру настроїв, хор приготувався проспівати привітальну пісню, послугачі розставили навколо столів стільці і поставали з дзбанками в руках, воротарі для дорогих гостей навстіж двері відчинили.

Дадко вийшов наперед у святковому, золотом шитому червоному жупані, щоб гостей урочистою промовою зустріти.

Але все те приготування забрало стільки часу, що й літня ніч до кінця добігла. Ледвецо гості почали влітати, як стало світати. А від світла денного зблідли ті світельця, що ними світили купайлики. Крильця жучків обважніли, очка з непризвичасня почали заплющуватися, і, хоч-не-хоч, треба було їм прощатися та чимскоріш додому вертатися.

Сумно й соромно зробилося гномам, що не вдалося погостувати кугайликів.

Але купайлики знали, що не гноми тут були винні, а коротка літня ніч, і тому не гнівалися, але просили гномів до себе в гостину.

— Приходьте! Не відкладайте надовго!

Проспівали гномики на дорогу купайликам пісню, і гості відлетіли.

Другого дня гномики повставали раненько й почали збиратися до купайликів.

— Не будемо їх змушувати чекати на себе так довго, як ми на них чекали.

Тільки но сонце стало над краєм лісу, гномики вирушили в дорогу. Пішли просто туди, де бачили купайликів увечері.

Прийшли — нема купайликів. Подалися направо — нема. Перещукали наліво — нема. То, бувало, від них аж роїлось, а тепер — ані одного!

Побачили джмеля.

— Джмелю-базікало, а не бачив ти купайликів?

— А вони мені нащо? — пробасував джміль і полетів.

Побачили стовп комарів, що вигравав над болотцем.

— Комарики-господарики, а не бачили ви купайликів?

— Товчемо, товчемо повітря, — відповіли комарики. — Не маємо часу на балачки!

Побачили гіяцинта лісового.

— Яцинтику-офіцерику, чи не бачив купайликів?

чайні сіренькі жучки, що їй помітити їх важко. Я ось скільки вже сьогодні проповз, а тільки одного їй бачив.

— А де? — зраділи гноми.

— Ось там, у траві.

— Веди нас до нього!

— Ходімо!

І вуж посунувся, а гномики побігли за ним.

Коли вуж зупинився і моргнув, гноми підкралися й побачили невеличкою сіренького не то жучка, не то хробачка, що смачно спав у холодочку. Жучкові, мабуть, снилося щось гарне, бо він посміхався крізь сон і щось шептав.

— Отак вони всі сплять удень, — пояснив тихенько вуж.

Не наважилися гноми перебивати такого гарного сну і вернулися додому.

Отож, не вдалася гостина у купайликів. І ніяк вона вдатися не може. Як тільки виберуться до гномиків купайлики, то гноми сплять. Як тільки до купайликів виберуться гноми, то купайлики по цілонічних герцях відпочивають та на другу ніч сили набирають. А будити одні одних ніяк не наважуються.

Але друзями купайлики з гномами не перестали бути. Як тільки котрийсь купайлик засне часом десь необережно, що його могла б яка птаха з'їсти, то гномик невідмінно його чимсь накриє. Як часом який гномик у лісі допізна забариться і вже в потемках додому шкандибає, то купайлик завжди йому своїм ліхтариком присвітить.

— Не сваритися їй не гніватися через дрібниці, а помагати один одному — це найкращий доказ приязни, — запевняють купайлики.

Те саме говорять і гноми. І тому гноми з купайликами — найправдивіші друзі вже багато років і, напевно, будуть друзями ще не одну сотку літ.

(Продовження буде)

Пояснення: купайлики — це жучки, що, літаючи літніми вечорами, виблискують, мов іскорки. Називають їх також світляками або блищачками; пришелепа — не при повному розумі, придуркуватий. Дадко, звичайно, не хотів Зуня образити, а думав тільки присоромити, щоб швидко одягнувся. І Зуньо на жартах розумівся, не гнівався на Дадка; на встїж або на встїж — на всю широчінь; гїяцїнт — рід квітки.

— Бачив уночі, а де їх тепер шукати, не знаю. Зажурилися гноми. Поставали їй чухають потилиці.

Аж повзе вуж-боягуз.

— Вужику-боягузику, чи не бачив ти купайликів?

— Бачив, бачив, — відповів вуж, — а нащо вони вам?

— А ми до них у гостину йдемо.

— Удень!?! — здивувався вуж і зареготався.

— Та чого ти, навіжений? — понасуплювалися гноми. — Може, смішного чогось наївся?

— Та ж купайлики вдень сплять! — відповів вуж, як трохи заспокоївся від сміху. — Будити їх ви не будете, бо це ж таки не годиться! Та їй не побачите ви їх так легко вдень. Уночі вони виблискують, як зірки, а вдень — це зви-

СВІТЛЯЧОК

Наче вогничок свічі,
Світлячок блищить вночі.
А ранковою порою,
Лиш розсіється пільма,
Він зникає під корою —
Щойно був і вже нема!

ЧЕРНІВЦІ

Буйними лугами
Прут срібливо в'ється,
І пливуть дараби
Прудко по ріці;
З берега на річку
Дивиться столиця:
Серце Буковини,
Місто Чернівці.

Станеш над рікою —
Гомін по долині:
Торохтять невтомно
Тартаки, млини;
В далеч кинеш оком —
Видно гори сині,
І ліси розлогі,
І сади й лани.

Собор у Чернівцях

В киптарях, крисанях
Идуть гуцули містом:
— Слава Йсу! — Навіки!
— Боже помагай!

Чернівці вітають
Тепло й урочисто:
Це ж гуцульське місто,
Це ж гуцульський край!

ЧЕРНІВЦІ — СТОЛИЦЯ ЗЕЛЕНОЇ БУКОВИНИ

З зелених чарівних наших гір Карпат, з-під верху Черногори випливає одна з найкращих наших гірських рік — Прут. Несе вона свої води зразу бурхливо, творить багато водоспадів, потім уже пливе спокійніше широкою долиною і разом з Черемошем вливається в Дунай, а з Дунаєм у Чорне море.

Будинок оперного театру у Чернівцях

Над горішнім бігом Пруту розташувалося місто Чернівці. Це старовинне місто. Початок його, як вказують археологічні розкопки, сягає кінця XII століття. Учені ду-

мають, що назва міста походить від старовинного города Черн. Чернівці — це столиця зеленої Буковини. Ця частина української землі входила з давніх часів, від X століття, в склад української княжої держави. Назва Буковини походить від безмежних букових лісів. На ці ліси й на родючі ґрунти Буковини зазіхали завжди вороги українського народу. За час своєї довгої історії Буковина пережила бурхливі й тяжкі часи — напади татар, мадярів, молдаван, поляків і турків, які панували тут до 1768 року. З того часу аж до кінця першої світової війни Буковина була під пануванням Австрії.

Але були й світлі хвилини в житті цієї гарної частини української землі. Під час повстання Богдана Хмельницького Чернівці зайняли у 1650 р. відділи запорозьких козаків. Ще й досі у народі співають про них пісень. Дру-

Музей О. Кобилянської у Чернівцях

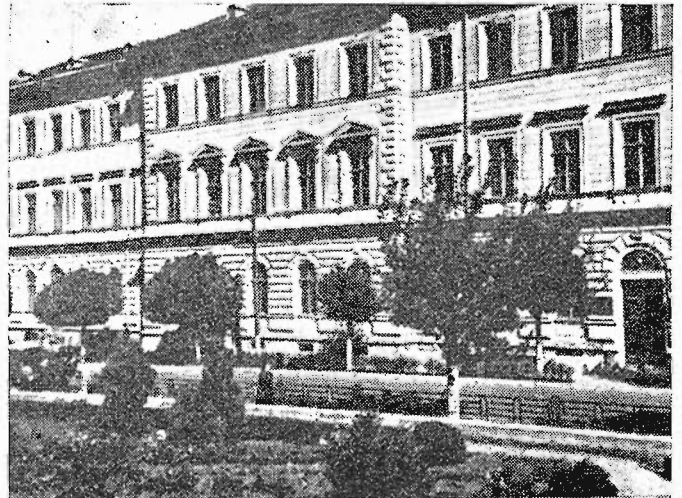
Пам'ятник Т. Шевченкові на тлі будинку манітобського парламенту у Вінніпегу, в Канаді. Світлина представляє момент відкриття пам'ятника прем'єром Канади Джаном Діфенбейкером

гий світлий момент, це часи наших Визвольних Змагань у 1918 р. Тоді й буковинські українці проголосили свою незалежність. Але самостійне життя Буковини тривало недовго, бо румуни збройно захопили Буковину під своє панування. Вони намагалися знищити українське національне життя. Але буковинці завзято й твердо оборонялися перед румунською неволею. У Чернівцях українці заснували численні товариства, установи й організації, видавали свої газети й книжки, творили своє релігійне, культурно-освітнє, наукове, мистецьке й господарське життя. Для дітей виходив тут журнал „Українська Ластівка“. Буковина видала багато славних людей — поетів, письменників, мистців, учених та громадських діячів.

Жив тут, працював і помер визначний буковинський письменник Осип Юрій Федькович, який описував життя верховинців-гуцулів та писав казки й вірші для дітей. У Чернівцях влаштований музей Федьковича.

У Чернівцях жила й творила та брала участь у громадському житті славна письменниця Ольга Кобилянська. І в її пам'ять влаштований тут музей. У Чернівцях учився й часто бував Іван Франко, гостював тут і відомий наш композитор Микола Лисенко.

У Чернівцях є численні школи, давній університет, медичний інститут та інші школи, є бібліотеки й театри, зокрема театр опери.

Частина будинку чернівецького університету

Після другої світової війни Буковина опинилася під большевицькою окупацією. Вона разом з іншими українськими землями жде хвилини, коли зможе скинути чуже ярмо й зайняти вільним, свободним життям, яке так люблять мешканці Буковини — славні гуцули.

МОЯ СЕСТРИЧКА

Ілюстрація Е. Козака

Маю старшу я сестричку:
Сині очка, білі личка,
Коротенькі коси дві
На русявій голові.

А ім'я її — Маруся.
З нею бавлюся й учуся.
Як Маруся в школу йде,
То й мене в садок веде.

КАЖАН

(Алтайська казка)

Тепер кажани тільки ночами літають. А був час, коли вони літали й удень.

Летить кажан одного разу, а назустріч йому шуліка.

— Ось добре, — каже, — що я тебе нарешті зустрів. Я тебе, любенький, уже три роки шукаю.

— Нащо я тобі знадобився, що ти мене так шукаєш?

— Всі птахи вже давно свої податки сплатили, лише ти один ще нічого не платив.

— Я? — здивувався кажан. — Так хіба ж я птах?

Спустився на траву та й побіг.

„І справді, — подумав шуліка, — це не птах, а звір”.

Прибіг кажан у ліс, а назустріч йому лис.

— Добридень, шановний добродію! Добре, що я на тебе натрапив. Я тебе вже сьомий рік шукаю!

— Нащо я тобі потрібний, що ти мене так шукаєш?

— Податки від звірів збираю. Всі вже сплатили, тільки тебе я ніяк не міг спіймати.

— Це до мене не стосується. Хіба ж я звір?

Розправив кажан крила і полетів.

„І справді, — подумав лис, — це не звір, а птах”.

Відтоді, боячись лиса, кажан зовсім перестав бігати, і ноги йому відсохли. А вдень він літати боїться, щоб не зустрітися з шулікою, отож і літає тільки тоді, як споночіє.

ЦУЦИК І ТЕЛЯ

Пустотливий цуцик Гав
В хаті десь патинка вкрав,

Аж назустріч гульк — теля:
„Стій! Ти хто та й звідкіля?”

Цуцик Гав не знав теляти,
З переляку ну ж тікати,

А теля чимдуж за ним
Ще й із ревом голосним!

Утікає бідний псисько,
Ось і круча, річка близько,

Та не бачить кручі Гав,
Стриб — і просто в воду впав.

От нещастя! От біда!
Заливає рот вода,

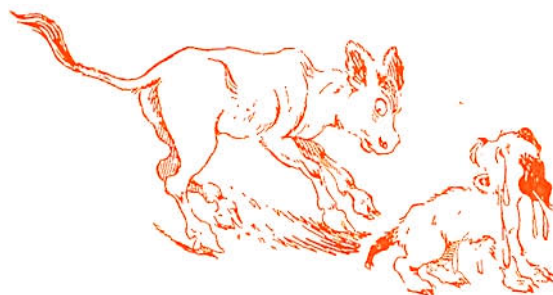

Наробили шуму-крику,
Цей: гел-гел! — той: ку-ку-ріку!
Дружньо цуцик і теля
Утікали звідтіля...

Потекла до носа: пчіх! —
Гав пливе із сил усіх.

Видряпавсь на берег пес,
Мокрий, труситься увесь,

Та теля — яка неслава! —
Знову суне ніс до Гава.

„Гаррр!” — крізь сльози Гав гарчить,
Певно буде бій за мить,
Та скінчилося не так:
Гульк! — йде півень і гусак.

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

Ілюстрація В. Цимбала

19. ЯК ЦАП І БАРАН НАЛЯКАЛИ ВОВКІВ

Нудно самому жити — тому почав наш Вовчик з іншими вовками компанію водити.

Раз уночі сидить собі той вовчий гурт у полі, розклали ватру і кашу варять. Коли чують, — підходить хтось і гукає:

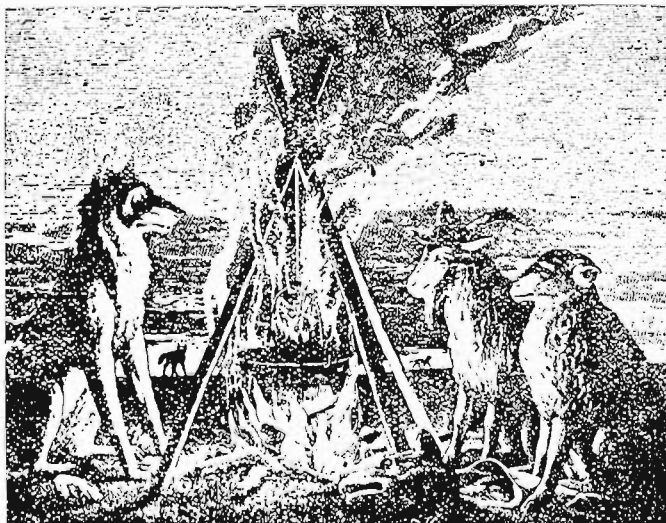
— Добрий вечір!

Аж то цап і баран підходять і обидва торбу несуть, а в торбі щось кругле теліпається. А то вони по дорозі вовчу голову знайшли та й у торбу вкинули.

— Здорові, здорові! — відказують вовки. — Ще каша кипить, а м'ясо з вас буде.

Ох, як баран злякався, а цап давно вже із переляку задубів. Але якось цап і роздумався:

— А подай лишень, баране, оту вовчу голову!

От баран і приніс торбу.

— Та не цю, а подай більшу! — каже цап.

Баран вернувся та й знов несе цю ж саму.

— Та подай ще більшу!

От тут вже вовки злякалися. Стали вони думати-гадати, як би звідсіля драла дати, „бо це, — каже тихо наш Вовчик, — такі молодці, що з ними і голови позбудешся. Бач, одну по одній вовчі голови тягнуть”.

От один вовк починає:

— Славна з вас, братці, компанія, і каша гарно кипить, та нічим її долить. Піду я по воду.

Як пішов вовк по воду: „Нехай вам, — думас, — абищо з вашою компанією!”

— От, — каже знов другий, — пішов та й сидить, нічим кашу долить! Ось візьму ж ломаку та й прижену його, як собаку!

Як побіг другий вовк, так і не вернувся. А наш Вовчик бачить, що його самого покинули, сидів, сидів, а тоді й каже:

— Ось піду я, то їх прижену!

Як побіг, то такий радий був, що втік.

Тоді цап каже до барана:

— Тікаймо!

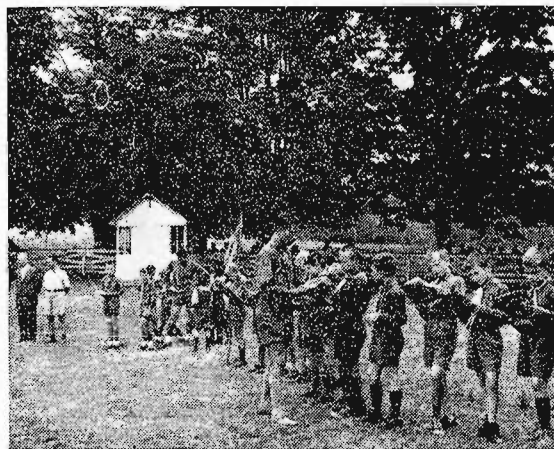
І побігли обидва...

(Продовження буде)

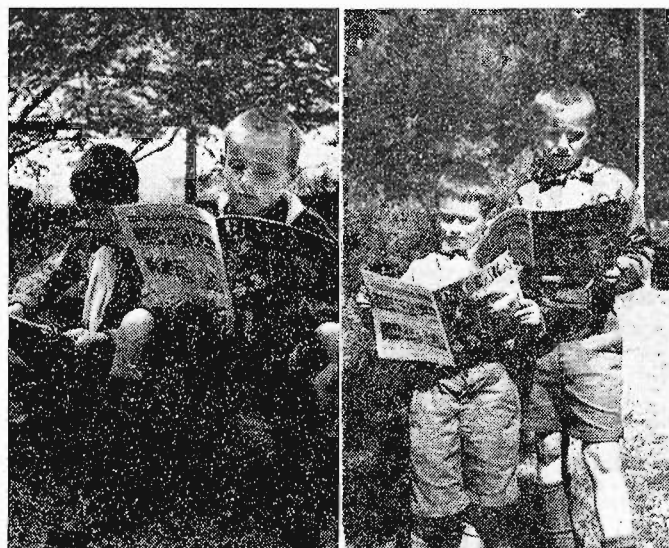
З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

„ВЕСЕЛКА” В ГОСТЯХ У НОВАКІВ В ІСТ ЧЕТЕМ, Н. Й.

Милим гостем у пластовому новацькому таборі „Кирилівка” в Іст Четем, Н. Й. було вакаційне число „Веселки”, яке привезли пластунам в подарунок представники Українського Народного Союзу й Видавництва „Свобода”. Діти захоплено оглядали й читали „Веселку”, як це бачимо на світлинах.

Роздача новакам вакаційної „Веселки”

В гурті присмио читати „Веселку”

„СЕЛО НА НАШІЙ УКРАЇНІ” — ДИТЯЧИЙ ТАБІР НА „СОЮЗІВЦІ”

Кожного року під час літніх місяців на оселі Українського Народного Союзу „Союзівці” в Кергонксоні, Н. Й., відбуваються вакаційні виховно-відпочинкові табори для дітей у віці 7-12 років.

Підносять прапори...

Такий табір відбувся і цього року — для дівчат від 24-го червня до 15-го липня і для хлопців від 16-го липня до 6-го серпня. Табір мав назву „Село на нашій Україні”. Ці слова взяті з поеми Т. Шевченка „Княжна”.

Табір був приміщений у виллі „Львів”, оточеній сосновими деревами. Коло табору купальний басейн і велика площа, гарно устаткована для забав і гор. Табором керувала п-ні Іванна Цісик при допомозі пластових сестричок-виховательок. Таборовим священиком був о. Л. Гузар.

Під час перебування у таборі діти не лише відпочивали й розважалися, але також навчалися історії, географії, мови й культури України, співали українських пісень, вишивали, робили палерові витинанки, виконували вільноручні вправи. При навчанні українознавчих предметів діти користувалися „Веселкою”, що була їх улюбленою

Збірка дітей під проводом виховниці п-ні І. Цісик

лектурою й вірним товаришем їх зайнять, гор і забав. Діти відбували також прогулянки.

Хоч деякі учасники табору не знали української мови, вони за короткий час навчилися деклямувати вірші Тараса Шевченка й співати пісень.

На закінчення табору відбулися дитячі пописи. Діти деклямували, виконували інсценізації, співали, робили вправи до пісень. Виступам дітей приглядалися їх батьки, численні гості та представники УНСоюзу.

Весело, радісно, здорово й корисно провели діти час у таборах і з жалем прощалися з ним. Табір відбули 47 дівчат і 43 хлопці.

Радісні хвилини в таборі діти завдячують Українському Народному Союзові, який є не лише забезпечено-допомоговою установою, але й видає для дітей журнал „Веселка”, дитячі книжечки, веде курси українознавства для юнацтва, дає допомоги молодечим організаціям та у великий інший спосіб дбає про дітей і молодь. Правдивий „Батько Союз”! Чи не варто бути його членом-„дитиною”? Якщо ви ще не є членами молодечого департаменту УНС, попросіть ваших батьків, щоб вас зараз записали.

ДИТИ В НІМЕЧЧИНІ ЧИТАЮТЬ „ВЕСЕЛКУ”

На світлинці бачите три сестрички — Аню, Олю й Геню Г о в д л я к з Газенбюлю в Німеччині. Правда, славні дівчатка? Разом зі світлиною Аня написала нам ще й такого гарного листа:

Слава Ісусу Христу! Дорога „Веселко” Я називаюся Аша Гавдяк, маю 11 років і ходжу до німецької народної школи. У мене ще дві сестрички — Оля й Геня. Ми всі три висловлюємо щирю подяку Христі, Лялі-Діянї й Юрчиківі М а к о г і н із Клівленду, які не пожаліли свого труду й ходили на Святий Вечір колядувати на нас, дітей в Європі. Цим зробили нам велику приємність і радість. Завдяки їм ми отримуємо „Веселку” з Українського Червоного Хреста в Мюнхені. Я дуже люблю читати „Веселку”. Мої батьки навчили мене читати й писати по-українськи. Моя менша сестричка Оля має сім років і ходить до німецької школи. Мама вчить її читати й писати по-українськи. Найменша сестричка Геня має п’ять років. Вона дуже любить слухати, як я читаю „Веселку”.

Прошу й надалі не забувати за нас, дітей у Німеччині. Ми будемо вчитися рідної мови й читати „Веселку”.

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОГДАН, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XII: ВІДВАЖНИМ ПЕРЕМОГА!

CHAPTER XII: VICTORY TO THE BRAVE!

— Ось вежа-в'язниця! Тут замкнені бранці, наші побратими! — вигукнув Петро В'юн. — Звідти я втік.

"Here is the tower where our brothers are kept prisoners," exclaimed Petro Vyun.

"This is from where I escaped."

Затрищали ворота в'язниці під ударами колод, молотів і залізних ломів.

The gates of the prison shook as the Kozaks rammed them with tree-trunks, hammers and iron bars.

За хвилину визвольники вже розбивали кайдани на руках бранців.

In a few minutes the liberators were breaking the fetters of the prisoners.

— Швидко! Швидко! — наказував Богдан. — Мусимо справитись, поки спам'ятаються турки на галерах!

"Hurry, hurry," Bohdan urged. "We must be through before the Turks in the galleys realize what is happening!"

— Ми здобули вогняну заперу, але за нею — нема нікого! — звітував турецький старшина командантові фльотилії Гассан-паші.

"We have surrounded the burning barrier but there is no one behind it," a Turkish officer reported to Hassan-pasha, the commander of the fleet.

— Це якісь ворожі хитрощі! — крикнув Гассан-паша. — Наказую всьому військові негайно вертатися до міста!

"This is some enemy trick," Hassan-pasha exclaimed. "Order all soldiers to return immediately to the city!"

(Кінець розділу дванадцятого)
(The end of Chapter 12)